

Onderzoek informatiepositie verenigde vergadering bij de jaarstukken van het hoogheemraadschap van Rijnland

Achtergrond en aanleiding

Het belang van gezonde waterschapsfinanciën is groot. Als de financiën niet op orde zijn, komt immers de goede uitvoering van de taken mogelijk in het geding. Omgekeerd betekent een sterke financiële positie dat er wellicht mogelijkheden zijn om nieuw beleid te maken of de heffingen te verlagen. De financiële positie van het hoogheemraadschap is erg belangrijk, maar tegelijkertijd voor niet-deskundigen vaak moeilijk te doorgronden.

Dit is een thematiek die ook bij andere lokale overheden speelt, bij gemeenten en provincies. Aldaar wordt de oplossing om eenvoudige en compacte informatie over de financiële positie van een gemeente/provincie te geven gezocht in kengetallen. Inmiddels zijn in het Besluit Begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) een vijftal financiële kengetallen voorgeschreven met als doel om raadsleden en statenleden in positie te brengen om een goed oordeel te kunnen maken over de financiële positie. Maar ook dit proces is nog steeds in ontwikkeling, met name in de wijze waarop uitvoering wordt gegeven aan deze verplichting. Een dergelijke verplichting kent het BBVW (het BBV voor waterschappen) overigens niet. Wel een heleboel technische voorschriften waar de jaarstukken aan moeten voldoen. Maar of dit nu echt helpt om ook een VV lid goed in positie te brengen is de vraag.

De rekenkamercommissie (RKC) van het hoogheemraadschap van Rijnland heeft als taak en doel om de VV te ondersteunen bij de kaderstellende en controlerende rol van dit algemeen bestuur. In het kader van deze controlerende rol acht de RKC het van wezenlijk belang dat de jaarstukken van het hoogheemraadschap voldoen aan de (technische) voorschriften van de BBVW. De RKC twijfelt er niet aan dat de jaarstukken aan deze vaktechnische vereisten voldoen. Maar er is meer. De vraag is of de jaarstukken ook die informatie bevatten en op een overzichtelijke, samenhangende wijze presenteren, op basis waarvan VV leden zich een goed beeld kunnen vormen over de financiële positie van het hoogheemraadschap. Hoe staan we ervoor, hoe gezond zijn we in financiële zin? En op basis waarvan vinden we dat, welke feiten liggen aan dit oordeel ten grondslag? En zijn dat de relevante feiten kijkend naar de beleidsdoelen en opgaven die het hoogheemraadschap op (middel)lange termijn kent? Kortom, een vraag naar de informatiepositie van de VV. In termen van rolvastheid gaat de VV niet over de mate waarin aan het BBVW wordt voldaan, dat is een collegezaak. Relevant is de vraag of de jaarstukken de VV goed in positie brengen om vanuit de controlerende rol duiding te kunnen geven aan de financiële positie (gezondheid, robuustheid) van het hoogheemraadschap, gelet op strategie, beleid en toekomstige opgaven.

Doelstelling en centrale onderzoeksvraag

Met dit onderzoek wil de RKC een bijdrage leveren aan de ontwikkeling van een eenvoudig en toegankelijk instrumentarium voor de VV en andere geïnteresseerden om de financiële positie van het hoogheemraadschap te kunnen volgen. De centrale onderzoeksvraag voor dit onderzoek luidt als volgt:

Bieden de jaarstukken in voldoende mate en op toegankelijke wijze zicht op de financiële positie ten opzichte van de prestaties van het hoogheemraadschap van Rijnland?

Het onderzoek heeft een exploratief karakter: wat is een passende en toegankelijke manier om informatie over de financiële positie van een waterschap te verstrekken? Kan het hoogheemraadschap wat leren van wat gemeenten en provincies op dit gebied laten zien? De beantwoording van deze centrale onderzoeksvraag valt daarom uiteen in vijf deelvragen:

1. Welke informatie is essentieel om een goed beeld te krijgen van de financiële positie van het hoogheemraadschap?
2. In hoeverre bevatten de jaarstukken 2016 van Rijnland deze essentiële informatie?
3. In hoeverre wordt deze essentiële informatie compact en toegankelijk gepresenteerd in de jaarstukken 2016 van het hoogheemraadschap?
4. Wat kan het hoogheemraadschap leren van ontwikkelingen op dit vlak bij andere waterschappen en andere overheden?
5. Wat betekent dit alles voor de informatiepositie van de leden van de VV met betrekking tot het duiden en beoordelen van de financiële positie van het hoogheemraadschap? Kunnen VV leden zich een goed beeld vormen?

Het beoogde resultaat is geen lijvig rapport, maar een praktische beoordeling die ook bij de jaarstukken in volgende jaren kan worden toegepast. De RKC denkt daarbij aan een korte en bondige rekenkamerbrief met een bijbehorend instrument dat geborgd kan worden in de besturing van het hoogheemraadschap.

Planning

Het onderzoek wordt feitelijk uitgevoerd in de periode april – medio mei 2017. Daarbij dient rekening te worden gehouden met het wederhoor zoals voorzien in het onderzoeksprotocol van de RKC. Dit protocol is bij deze aanvraag gevoegd. Op 6 juni 2017 moet het onderzoeksresultaat worden besproken in de RKC. In de VV van 21 juni 2017 wordt het eindproduct (rekenkamerbrief) gepresenteerd. In die VV worden ook de jaarstukken 2016 geagendeerd.

Interne organisatie

De RKC van het Hoogheemraadschap van Rijnland bespreekt als collectief de voortgang en inhoudelijke resultaten van het onderzoek. De secretaris van de RKC fungeert als eerste aanspreekpunt voor de onderzoeker. De secretaris is Kees van Rietschoten (Kees.Rietschoten@rijnland.net), telefoonnummer 06 5515 4115.

Aanbesteding

De RKC werkt binnen de kaders van het aanbestedingsbeleid van het Hoogheemraadschap van Rijnland. De Algemene Inkoopvoorwaarden van het hoogheemraadschap zijn van toepassing op de uitvoering van de opdracht. Algemene voorwaarden van de offrenderende partijen worden nadrukkelijk van de hand gewezen.

De offerteaanvraag wordt uitgezet op 15 maart 2017 en dienen vrijdag 24 maart digitaal te worden ingediend bij de secretaris van de RKC. Op 29 maart 2017 worden de offrenderende partijen in de gelegenheid gesteld hun voorstel toe te lichten.